

KLASSZIKUS MAGYAR IRODALOM 1
BBNMI 00900

Ajkay Alinka előadásaihoz

I. SZÉPIRODALOM

Batsányi János

A franciaországi változásokra, A látó, Tűnődés, A rab és a madár, A magyar lantos, A magyar író, Bevezetés a Magyar Museumhoz

Berzsenyi Dániel

Osztályrészem, Keszthely, Horác, Mulnadóság, Kishez, Búcsúzás Kemenes-Aljától, Levéltöredék barátnémhoz, A közelítő tél, Fohászkodás, Életfilozófia, A magyarokhoz, A reggel, Esztihez, Az élet dele, Dukai Takács Judithoz, Vandal bölcsesség, Vitkovics Mihályhoz

Antirecensio Kölcsey recenziójára, Poétai harmonistika

Katona József

Bánk bán

A természethez, Az andal

Mi az oka, hogy Magyarországon a játékszíni költőmesterség lábra nem tud kapni

Kazinczy Ferenc

Berzsenyihez, A nagy titok, Írói érdem, Epigrammai morál, A nyelvrontók, Az ő képe Az áldozó, A tanítvány, Bor mellett, Himfy, Daykához

Pályám emlékezete, Fogságom naplója

Ortológus és neológus nálunk és más nemzeteknél

Kisfaludy Károly

Hadi ének Olaszországban, Tűnő életkor, Mohács, Alkonyi dal, Az élet korai, Karácsonéj, Szülőföldem szép határa, Honvágy, Xéniák

Tatárok Magyarországon, Kérők, A csalódások

A vérpohár, Stibor vajda, Andor és Juci, Hős Fercsi, Sulyosdi Simon

Kölcsey Ferenc

Kazinczyhoz, A Fantázia, Andalgások, Géniusz száll, Minden órám, Ábránd, Rákos nimfájához, Elfojtódás, Rákóczi hajh..., Szép Lenka, Dobozi, Himnusz, Vanitatum vanitas, Remény, Emlékezet, Alkonyi dal, Hervadsz..., Zrínyi dala, Huszt, Zrínyi második éneke, Rebellis vers

A karpáti kincstár

Csokonai, Kis, Berzsenyi kritika, Nemzeti hagyományok, Búcsú az országos rendektől, A magyar nyelv ügyében

Vörösmarty Mihály

Szilágyi és Hajmási, A buvár Kund, Hedvig, Helvila halálára, Ilus panasza, Haj, száj, szem, Puszta csárda, Szép Ilonka, Szózat, Késő vágy, A szomjú, Ábránd, Földi menny, A Guttenberg albumba, Petike, Az úri hölgyhöz, Fóti dal, Haragszom rád, A merengőhöz,

Gondolatok a könyvtárban, Országháza, Előszó, A vén cigány, Az emberek, Fogytán van napod...

Zalán futása, A délsziget

Csongor és Tünde

Bölöni Farkas Sándor

Naplótöredék

Jósika Miklós

Abafi

Nagy Ignác

Magyar titkok (részletek), Tisztújítás

Széchenyi István

Ami jót és rosszat átéltem – Napló (Bp., 1982.)

Teleki László

Kegyenc

Versegly Ferenc

A magyar hazának anyai szózatja, A szemérmes leány, Külneki Gilméta

Vitkovics Mihály

Ivó dal, A költő, Horvát István barátomnak

II. SZAKIRODALOM

A magyar irodalom története, III, (1772-1849), szerk. Pándi Pál, Bp., 1965.

Babits Mihály, Az ifjú Vörösmarty, A férfi Vörösmarty = Uő, Esszék, tanulmányok, Bp., 1978, 208-255.

Bécsy Ágnes, „Halljuk miket mond a lekötött kalóz” Berzsenyi-versek elemzése, értelmezése, Bp., 1985.

Csetri Lajos, Kazinczy irodalmi nyelvújítási programja a XIX. század első évtizedében, Literatúra, 1983, 198-214.

Dávidházi Péter, A Vanitatum vanitas és a magyar kritika = „A mag kikél”, Bp., 1990, 139-159.

Fábri Anna, Az irodalom magánélete, Bp., 1980.

Horváth János, A magyar irodalmi népiesség Faluditól Petőfiig, Bp., 1978, 43-109.

Horváth János, Egy fejezet a magyar irodalmi ízlés történetéből. Berzsenyi Dániel = Uő, Tanulmányok, 2. kiad., Debrecen, 1997, 167-180.

Horváth János, Kisfaludy Károly és íróbarátai, Bp., 1955, 54-93.

Horváth János, Kölcsey Ferenc = Tanulmányok, Bp., 1956, 154-201.

Horváth János, Vörösmarty drámái, It Füzetek, 1969. (Csongor és Tünde)

Jolsvai András, „Írók akadémiaja”: a megalapítástól a megalakulásig = ItK, 1989, 605-627.

Keresztury Dezső-Tarnai Andor, Batsányi és Baróti Szabó = It, 1952, 69-93.

Kosáry Domokos, Újjáépítés és polgárosodás 1711-1867, 1990, 197-305.

Szabó G. Zoltán, Kölcsey Hymnusáról = ItK, 1998, 114-145.

Szörényi László, „Múltaddal valamit kezdeni”, Bp., 1989, 29-85.

Zentai Mária, A város szerepe a korareformkor magyar irodalmában = ItK, 1999, 335-344.

III. A felkészülést segíti, ezért érdemes még forgatni:

It 1976/4 Berzsenyi-szám

It 1981/4 Kazinczy-ülésszak

ItK 1977/1 Berzsenyi-szám

Klasszika és romantika között, szerk. Kulin Ferenc, Margócsy István, Bp., 1990.

Magyar színháztörténet, 1790-1873, szerk. Kerényi Ferenc, Bp., 1990.

Weöres Sándor, Három veréb hat szemmel, Bp., 1977. (vonatkozó részek)

Déryné Széppataki Róza, Naplója, kiad. Bayer József, Bp., 1900.

Vachott Sándorné, Rajzok a múltból, I-II, Bp., 1987.

A Klasszikus magyar irodalom 1. Kiczenko Judit által tartott részének témái és olvasmányjegyzéke

1. Petőfi Sándor lírája
2. Petőfi Sándor elbeszélő költészete
3. Arany János epikája és balladái
4. Arany János lírája és értekező prózája

Átfogó tanulmányok a korszakról és a stílusirányzatokról

A magyar irodalom története 1849-1905, IV., szerk. SÖTÉR István, Bp., 1965.

A naturalizmus, szerk. CZINE Mihály, Bp., 1979, 7-55; 113-141; 159-164; 166-186; 188-193; 197-209; 216-234; 296-304.

A szecesszió, szerk. PÓK Lajos, Bp., 1974, 2. kiadás, 19-131; 137-146; 188-190; 228-253; 338-347; 379-396; 468-474; 499-501.

A szimbolizmus, szerk. KOMLÓS Aladár, Bp., 1965, 5-92; 106-111; 119-122; 125-136; 143-151; 175-176.

BODNÁR György, A "mese" lélekvandorlása, Bp., 1988, 73-96; 165-180.

BORI IMRE, Fridolin és testvérei, Újvidék, 1976; Varázslók és mákvirágok, Újvidék, 1979; Prózatörténeti tanulmányok, Újvidék-Budapest, 1993.

EISEMANN György, A romantikától a modernség felé (Vonások a XIX. századi magyar líra korszakváltásához) = E. Gy., A folytatódó romantika, Bp., 1999, 92-116.

HALÁSZ Gábor, A magyar századvég = H. G., Válogatott írásai, Bp., 1977, 347-389.

IMRE László, A magyar verses regény, Bp., 1990.

IMRE László, Műfajok létformája XIX. századi epikánkban, Debrecen, 1996.

NÉMETH G. Béla, A magyar irodalomkritikai gondolkodás a pozitivizmus korában, Bp., 1981.

NÉMETH László, A Nyugat elődei = N. L., Az én katedrám, Bp., 1975, 641-670.

RÓNAY György, Petőfi és Ady között, Bp., 1958.

Uó., A regény és az élet, Bp., 1985, 2. kiadás, 5-22; 55-308.

SÖTÉR István, Világos után, Bp., 1987.

SZAJBÉLY Mihály, Mire figyel a Figyelő? Nyílt, negatív és lappangó kánon a kiegyezés utáni évek magyar irodalmában = A magyar irodalmi kánon a XIX. században, szerk. TAKÁTS József, Bp., 2000.

A felkészüléshez használható egyetemi jegyzet:

A magyar irodalom története 1849-től 1905-ig I-IV. Tankönyvkiadó, 1990., Debrecen, 1993.

A magyar irodalom története, IV, Akadémiai, Bp., 1965.

PETŐFI SÁNDOR (1823-1849)

Kisebbségi költemények: Nézek, nézek kifelé az ablakon, A négy ökrös szekér, István öcsémhez, Ez a világ amilyen nagy, Az alföld, A régi jó Gvadányi, A természet vadvirága, Lant és kard, Te voltál egyetlen virágom, Ha életében..., A világ és én, Mi kék az ég, Vasúton, A csárda romjai, Szemere Pálhoz, Az örült, Tündérálom, A téli esték, Nem ért engem a világ..., Reszket a bokor, Egy gondolat bánt engemet, A XIX. sz. költői, Magyar vagyok..., A Tisza, Világosságot, Arany Lacinak, Tudod, midőn először ültünk, Ti akácfák e kertben, A kisbéres, Beszél a fákkal a bús őszi szél..., Szeptember végén, Pató Pál úr, A téli esték, Nemzeti dal, Minek neveztelek?..., A puszta télen, Anyám tyúkjá, Szülőföldemen, Kis-Kunság, Itt benn vagyok a férfikor nyarában..., Búcsú, Itt van az ősz, itt van újra, Csatában, Szeretlek, kedvesem! Akasszátok fel a királyokat!, Európa csendes, újra csendes..., Pacsirtaszót hallok megint, Szörnyű idő...,

Epikája: János vitéz, A helység kalapácsa, Az apostol, A hóhér kötele, Úti levelek III., VIII. Szövegkiadás: Összes költeményei (kritikai kiadás), szerk. Kiss József, Martinkó András, Ratzky Rita, Szabó G. Zoltán, Kerényi Ferenc, I.-III.; Összes versei, 2001. kiad. Kerényi Ferenc; Összes prózai művei és levelezése, Bp., 1960.

Szakirodalom

BABITS Mihály, Petőfi és Arany = B. M.: Esszék és tanulmányok, kiad. Belia György, Bp., 1978. I. 160-180.

Endrődi Sándor, Petőfi napja a magyar irodalomban, Bp., 1972.

Kerényi Ferenc, Petőfi Sándor élete és kora, Bp., 1998.

Kiss József, A helység kalapácsa (Elemző tanulmány), MTA I. OK, 1979, 371-410.

Margócsy István, Petőfi Sándor, Bp., 1999.

Martinkó András, A prózaíró Petőfi és a magyar prózastílus fejlődése, Bp., 1965.

Horváth János, Petőfi Sándor, Bp., 1922, (új hasonmás kiadás év nélkül)

KERÉNYI Ferenc, Petőfi Sándor, Bp., Osiris, 2008. (nagymonográfia)

Szeptember végén, szerk., FÚZFA Balázs, Savaria Press University, 2008. (A vers elemzése)

ARANY JÁNOS (1817-1882)

Kisebbségi költemények: lírájának, balladisztikájának átfogó ismerete

Verses epika: Toldi, Toldi estéje, Toldi szerelme, Bolond Istók I-II., Buda halála, Keveháza, A nagyidai cigányok.

Tanulmányok: Széptani jegyzetek, Irányok, Szász Károly költeményei, Zrínyi és Tasso, Bulcsu Károly költeményei vagy Fejes István költeményei vagy Régi dán balladák, Naív eposzunkról

Szövegkiadás: Arany János összes művei (kritikai kiadás), szerk. Voinovich Géza, Keresztury Dezső, Németh G. Béla stb., Bp., 1951-től, I-XVII.

Szakirodalom

Lírája és balladisztikája

Az el nem ért bizonyosság, szerk. NÉMETH G. Béla, Bp., 1972.

BABITS Mihály, Petőfi és Arany = B. M.: Esszék, tanulmányok, szerk. BELIA György, Bp., 1978, 160-180.

BARÁNSZKY-JÓB László, Arany lírai formanyelvének fejlődéstörténeti helye, Bp., 1957. (Irodalomtörténeti Füzetek, 12).

BARTA János, Az "Őszikék" titkai = B. J., A pálya végén, Bp., 1987. 122-143.

Uő., Még egyszer a lírikus Aranyról = Uo., 71-104.

Uő., A líra peremén - Arany János apróműfajai = Uo., 149-163.

ERDÉLYI János, Arany János kisebb költeményei = E. J., Válogatott művei, kiad. T.

ERDÉLYI Ilona, Bp., 1986, 480-539.

GREGUSS Ágost, Arany János balladái, Bp., 1877.

GYULAI Pál, Emlékbeszéd Arany János fölött = Gy. P., Válogatott művei, kiad. HERMANN István, Bp., 1956, II, 23-54.

HORVÁTH János, A nemzeti klasszicizmus irodalmi ízlése = H. J., Tanulmányok, II, Debrecen, 1997, 7-225.

IMRE László, Arany János balladái, Bp., 1988.

KERESZTURY Dezső, "Mindvégig". Arany János 1817-1882, Bp., 1990.

NEMES NAGY Ágnes, Arany János: V. László = N. N. Á., Szőke bikkfák, Bp., 1988 vagy N. N. Á., A magasság vágya, Bp., 1992.

NÉMETH G. Béla, Mű és személyiség, Bp., 1970.

Uő., A fragment fölénye = N. G. B., Századutóról - századelőről, Bp., 1985, 52-68.

PÉTERFY Jenő, Arany János Őszikéi = P. J., Válogatott művei, vál. SÓTÉR István, Bp., 1983, 632-638.

RIEDL Frigyes, Arany János, Bp., 1887 (újabb kiadások is)

SOLTÉSZ Katalin, Arany János verselése, Bp., 1987 (Opus. Irodalomelméleti Tanulmányok, 9).

SÓTÉR István, Világos után, Bp., 1987, 336-422.

SZEGEDY-MASZÁK Mihály, Arany életművének változó megítéléséről, ItK, 1981, 561-579.

SZILI József, Arany hogy istenül (Az Arany-líra posztmodernsége), Bp., 1996.

SZÖRÉNYI László, Epika és líra Arany életművében = Sz. L., "Múltaddal valamit kezdeni", Bp., 1989, 164-207.

TARJÁNYI Eszter, Hová levél...? Az episztola és az Arany János költői leveleinek poétikai háttere = Levél, író, irodalom. A levélirodalom történetéről és elméletéről, szerk. KICZENKO Judit, THIMÁR Attila, Piliscsaba, 2000.

VÁZLATOK ARANY JÁNOSRÓL, szerk. MEZEI József, Bp., 1979.

VOINOVICH Géza, Arany János életrajza, Bp., 1929-1938, I-III.

Epikája

BARTA János, Arany és az epikus perspektíva = B. J., Klasszikusok nyomában, Bp., 1976, 167-190.

BARTA János, Bevezetés Arany János "Toldi"-jához = B. J., Évfordulók, Bp., 1981, 7-42.

BLASKÓ Katalin, Hatalom, legitimáció, karizma (Arany János: Buda halála) = Értékek kontextusa és kontextusok értéke a 19. századi irodalmunkban, szerk. Imre László, Debrecen, 2000.

CSÚRÖS Miklós, Közelítések a Toldi szerelméhez = Cs. M., "Lesz idő hogy visszatérhet", Bp., 1994, 9-18.

IMRE László, Minden emberi és költői konvenció ellenében = Forradalom után - kiegyezés előtt, szerk. NÉMETH G. Béla, Bp., 1988.
KÉPES Géza, Költő válaszáton (A nagyidai cigányok) = Uő., Az idő körvonalai, Bp., 1976.
MILBACHER Róbert, Kísérlet A nagyidai cigányok (újra)értelmezésére, ItK, 1996, 4. 347-384.
Uő., „Rólad a mese meztelábos cigány múzsaleány!?” (Második közelítés A nagyidai cigányokhoz), ItK, 1997. 3-4.
NÉMETH G. Béla, Kérdések a Buda halála körül = N. G: B., Századutóról - századelőről, Bp., 1985, 7-39.
NYILASY Balázs, Arany János, Bp., 1998.
SZILASI László, „környékezi már minémű kétség”, ItK, 1996. 4.
SZILI JÓZSEF, Anakrotoposzok avagy új-angliai lelkiismerettel Nagy-Idán, ItK, 1997, 385-391.
ZLINSZKY Aladár, Arany balladaforrásai, ItK, 1900, 1-30, 129-157, 257-286.
Szondi két apródja, szerk., FÚZFA Balázs, Savaria Press University, 2009. (A ballada elemzése)

Elméletírói munkássága

DÁVIDHÁZI Péter, Hunyt mesterünk. Arany János kritikusi öröksége, Bp., 1992.